

залъгваме. Истината трѣбва да се изнесе такава, каквато си е.

Образователното дѣло въ нашата страна е още много назадъ. Тепърва предстои да бжде засилено и задълбочено. Особено въ широкитѣ работни градски и селски маси, които ще трѣбва съ пълно съзнание и разбиране да станатъ господари на тѣхната стопанска, гражданска и политическа сѣдба.

Да се пренесемъ мислено въ времето на нашата робия подъ турцитѣ.

Дълго духовно и политическо робство. Несигуренъ пазаръ и ограничени съобщителни срѣдства. Лоша, некадърна турска управия. — Всичко това безспорно въ голѣма степенъ прѣчеше за успѣшното образование на българския народъ. Цѣли вѣкове оставаше той забравенъ, откъснатъ отъ напредналия западенъ свѣтъ. Благодатнитѣ лъчи на науката не можеха да проникнатъ презъ затворенитѣ граници на Турция, да стоплятъ духа, да просвѣтятъ ума на българина.

Едва въ началото и въ срѣдната на миналото столѣтие, следъ знаменития зовъ на хилендарския монахъ Паисий, се забелязва едно размърдване, единъ духовенъ подемъ, известно пробуждане отъ дълбокия сънъ.

Въ едно твърде късо време стремезътъ къмъ образование обхваща нашия изостаналъ народъ. Навсѣкжде, където се чуваше българска речъ, побързаха да отворятъ училища, да уредятъ

читалища, да се държатъ сказки и т. н. Но тогава липсваха удобни училищни сгради. Липсваше достатъченъ и добре подготвенъ персоналъ. Липсваха пособия и покщнина. Липсваха много нѣща. Но тая липса не спираше великия стремежъ къмъ народно образование. Всички чувствуваха, разбираха голѣмото значение на това образование. Чувствувахе го градскиятъ занаятчия, чувствувахе го и селянинътъ и всички залягаха да дадатъ просвѣта на своитѣ деца. Нашитѣ предосвободителни дейци не скѣпѣха ни сили, ни време, за да поднесатъ на своя народъ най-голѣмото благо, да обезпечатъ неговото бждеще и успѣхъ.

Тоя избликналъ и засиленъ стремежъ улесни въ голѣма степенъ и нашето национално освобождение.

За добра честь, тоя стремежъ не спрѣ и следъ освобождението. Новата държава имаше нужда отъ просвѣтени граждани, отъ просвѣтени служители. Тя трѣбваше да догонва не само напредналитѣ западноевропейски държави, но и своитѣ съсѣдки. И затова една отъ първитѣ нейни грижи бѣ дѣлото на народното образование.

Въ нейния основенъ законъ — Конституцията бѣ прокарано едно важно положение: **Първоначалното образование е безплатно и задължително за всички български граждани и гражданки.**